

Ainevaldkond „Kunstiained“ Kunstiõpetus

Ainevaldkonna pädevused

Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad **kunst ja muusika**, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmes.

Kunsti ja muusikat õpitakse 1.– 9. klassini.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvise poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab loovalt läheneda probleemidele, väärtustab erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonnas

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu

Väärtuspädevus

Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuri ruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsivahendite kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist

erinevatesse infokanalitesse. Sotsiaalne pädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab ku jundada kultuurilistühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus

Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus

Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis - ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus

Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, - stiilidest, -ajastutest, jms. rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatikapädevuse

arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevus

kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemi- põhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab

võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Lõiming

Lõiming teiste **valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega**

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus

Lõiming geograafiaga

Geomeetrilised kujundid. Andmete illustreerimine graafikuga. Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. Puude, mägede, pilvede jne kujutamine mitmel erineval moel. Õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Maailmarahvaste muusikapärandi tundmaõppimine piirkonniti oma kindlate stiilide, kultuuride ja muusikatraditsioonidega. Maailma eripiirkondade muusikaajalugu.

Lõiming füüsikaga

Neli põhitehet. Geomeetrilised kujundid. Vektorid. Graafikud. Esemete suurussuhted, ühikud. Esemete tähtsamad tunnused. Liikumise kujutamine. Deformeerimine. Keha mahulisus. Heli allikad, heli tekitamise viisid, helilained, korrapärane ja ebakorrapärane võnkumine, võnkesagedus. Heli omadused, herz, detsibell, infrahelid, ultrahelid. Akustika ja kaja. Elektroonilised instrumendid. Metronoom, kammerton.

Lõiming inimeseõpetusega

Jooniste lugemine, statistiline töötlus. Suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega. Sõnumite ja emotsioonide edastamine, oma tööde võrdlus kunstiajaloo - näidetega. Inimese kujutamine, lihtsad proportsioonireeglid. Muusika kui keeleparjääre ületav suhtlemisvahend, eneseväljendusvahend, emotsioonide allikas. Inimese kuulmisorgani ehitus, kuulmisprotsess, kuulmismälu, kuuldekujutluse teke.

Lõiming keemiaga

Värvide omadused. Keemilised ühendid. Vesi. Paber. Reaktsioonid.

Lõiming ühiskonnaõpetusega

Üldistuste ja järelduste tegemine, otsuste langetamine ja prognoosimine. Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega; Kunst kui **ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja**. Eesti ja maailm. Rahvakunst, rahvamuusika. Laulupidude traditsioon. Kultuuriline identiteet.

Lõiming majandusõppega

Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed. Muuseumide, näituste, muusika- ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunsti - ja muusikaterminoloogia kasutamine. Erinevate kultuuride tuntumate teoste näited, kunstiteoste säilitamine. Kunstivahendite väärtus.

Lõiming bioloogiaga

Loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis - ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;

Mõõtmine, mõõtühikud (nende lühendid) ja nende teisendamine, sümbolid, organismide elu ja talitus, funktsioonid. Elu läbi sajandite, areng. Loodusteemalise repertuaari valik, loodushälte tundmine ja tunnetamine, loodushelide kasutamine lauludes ja instrumentaalpalades. Muusika kuulamine, kus lisaks inimese poolt kasutatud instrumentidele kuuleme ka loodus-, linnu- ja loomahääli.

Muusika - ja kunstiõpetuse omavaheline lõiming

Rütmiharjutused, intervallid. Kordumine. Omalooming. Muusika pildiline väljendus. Esinemine, väljendusoskus.

Lõiming matemaatikaga

Matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);

Rütm ja kordumine (hulk). Geomeetrilised kujundid. Lihtsustamine. Sirged ja kõverad, suurem/väiksem, perspektiiv. Ühe eseme erinevate osade suhe. Noodi- ja pausipikkused, helivältsed, erinevad rütmifiguurid, taktimõõt, sünkkoop, triool, intervallid.

Lõiming käsitöö ja tehnoloogiaga : arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad). Ideede teostamisel on vajalikud tehnilised oskused ning teadmised.

Lõiming eesti keelega

Väljendusoskus, mõisted. Lugemisoskus. Meedia ja kommunikatsioon. Pildi, muusika ja teksti sidumine, terviku loomine. Projektiõpe.

Lõiming arvutiõpetusega

Arvutis töödeldud pildid, tekstid lihtsamate programmidega. Oma pildi sisseskanneerimise teel selle töötlemine arvutis. Fotode töötlemine, nendest kompositsiooni loomine.

Teema:

„Reklaam“ ja selle selgitamine.

Referaatide ja uurimistööde materjalide otsingul kasutame arvuti abi.

Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam.

Teemad

„Väärtused ja kõlblus” ning **„Kultuuriline identiteet”** on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).

Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Koolis korraldatakse 2 korda aastas suur kunstinäitus, mis annab ülevaate poolaasta jooksul tehtust ning annab võrdlusemomendi teistega. Vähetähtis pole ka uute ideede sünd läbi teiste õpilaste omaloomingu. Samuti saavad õpilased tunnustust ja enesehinnangule kaalu juurde. Laulurepertuaari valikul on oluline osa kodu- ja isamaalistel lauludel, rahvaviisidel ja pillimängul. Traditsioonilistel kooliüritustel on tagatud muusikalised etteasted erinevatelt koosseisudelt.

Teemaga **„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”** seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiatega, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

„Tehnoloogia ja innovatsioon” on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema **„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”** lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga **„Tervis ja ohutus”**.

Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele. Kunstide eriline panus teemade **„Keskkonna ja jätkusuutlik areng”** ning **„Teabekeskond”** käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgsed oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Koolis toimub mitmeid õpilasuuringuid, millele on võimalus luua kujundus, nii pildiline kui heliline.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

Kunsti ainekavad klassiti

1. klass

Kunstiõpetuse eesmärgid

Kunstiõpetuse taotluseks on, et õpilane:

- õpib kunstiloomingu (joonistamise, maalimise, voolimise jm) ja kujundamistehnikate ning modelleerimise abil ennast väljendama;
- omandab loovtegevuse kogemusi ja arendab loovust;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid kujutamise ja kujundamistehnikaid;
- arendab oma vaatlusoskust, käteosavust, fantaasiat, ilumeelt, mälu, täpsust ja tähelepanu, materjali-, värvi- ja vormitaju, silmamõõtu ja püsivust ning koostööoskust;
- arendab kujundilist ja ruumilist mõtlemist;
- õpib kujutama erinevaid tasapinnalisi figuure ja esemeid;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid töövahendeid ja materjale ning oskab töömaterjale ja aega otstarbekalt kasutada;
- mõistab ja oskab kasutada elementaarseid heletumeduse ja värvuste rütmi ilminguid;

Õppeaine sisu

- Teemad ja alateemad ning põhimõisted.
- Põhilised õppeülesanded (teadmised ja oskused) ja tööülesannete näited.

Kujutamiseõpetus

Figuurid.

Inimese voolimine.

Lihtsamate kodu- ja metsloomade voolimine nende iseloomulike tunnuste esiletoomisega.

Voolimismaterjali kasutamisevõimalused, pinnatöötlemine ja töövahenditega tutvumine.

Koduloomade ja -lindude voolimine.

Joonistamine ja maalimine pintli ja kattevärvidega pliiaatsite ja kriitidega.

Iseloomulike kehaosade kujutamine ja nende omavaheliste seoste jälgimine. Lihtsa liikumise edasiandmine. Maalimine spontaanselt, edastades meeolelu (sündmused, aastaajad jm).

Taime ja elusa looduse vormid. Lillede, lehtede ja puuviljade struktuuri, silueti ja kontuuri kujutamine.

Ehitiste kujutamine. Mitmesuguste sõidukite ja agregaatide kujutamine.

Põhilised õppeülesanded:

tutvumine savi või plastiliini kui voolimismaterjaliga, töökoha ettevalmistamine ja korrastamine, inimeste, loomade ja esemete voolimine;

figuuride kujutamine paberist väljarebitud siluetina iseloomulike kehaosade kaupa (keha, pea, jalad jne); kehaosade kleepimine paberile, liimi kasutamine;

pinnalise silueti maalimine kattevärvidega; tutvumine guašši omadustega;

kujutamine kontuurjoonisena (punkti ja joone kujundamine);

kunstiteoste vaatlemine;

kaasõpilaste tööde analüüsimine.

Kompositsiooni- ja värviõpetus

Temaatilised tööd

Elamuse väljendamine. Inimesed tehiskeskkonnas ja looduses. Loomad, loodus ja inimene. Tähtpäevade ja pühade kujutamine, meeolelu edastamine. Aastaaegadest tingitud erinevuste rõhutamine looduse kujutamisel.

Figuuride kujutamine.

Värvusteõpetus

Kuus põhivärvustooni (kollane, punane, oranž, violett, sinine ja roheline) eristamine ja kasutamine. Musta ja valge värvi kasutamine. Meelolu väljendamine abstraktsete värvilaikudena. Pintsli trükk, templi trükk.

Põhilised õppeülesanded:

võimalikult väljendusliku liikumise edasiandmine voolimistöös;

värvide ja pintslite käsitlemine;

kunstiteoste vaatlemine;

kaasõpilaste tööde analüüsimine.

Tekstiilitööd

(Antud teemat võib käsitleda tööõpetuse tunnis).

Erinevate **riidefaktuuride eristamine ja võrdlemine**. Mitmesuguste tekstiilmaterjalide võrdlemine ja nendevahelise sobivuse leidmine. Lihtsad ülesanded tekstiilmaterjalide sobivuse st. Puuvillase niidi ja riide saamisloo tundmaõppimine.

Graafiline punkt ja joon

Paberipinna kujundamine lähtuvalt punkti ja joone lihtsamatest väljendusvõimalustest (viltpliiats, tintenpen ja pastapliiats): ühesuguse jämedusega pidevjooned, kombineeritud pinnatäide.

Kirjakunst

Kirja õppimist alustatakse samasuunaliste lühemate ja pikemate joonte vedamisest, kumerate ja nurgeliste joonte kujutamisest- ka suunda vahetades. Kirja kuju, suurus ja kalle. Plokk - kirja õppimisel otsitakse näilist sarnasust hääldamise ja tähekuju vahel. Suurtähtede joonistamine, maalimine, paberist rebimine ja lõikamine, oma nime kujundamine. Tutvumine kaunite kirjanäidistega ja valitakse sobiv kiri õnnitlus - ja kutsekaartidele.

Kunstivestlused

Valminud tööde ühine vaatlemine. Klassikaaslaste töödes hea ja huvitava leidmine. Kujutava ja kujundava kunsti põhiliikide vaatlemine ja eristamine. Raamatuillustratsioonide vaatlemine ja omapoolse suhtumise väljendamine.

Lõiming teiste ainetega

Kunsti - ja tööõpetuse vestlusteemad on sageli seotud **eesti keele** tunni lugemispaladega. Illustratsioonide, fotode, jooniste ja pildimaterjali vaatlemisega tegeldakse mitmetes tundides (emakeel, loodusõpetus, muusika, matemaatika). Kunsti -ja tööõpetuses kasutatavate materjalide, nende omaduste ning saamislooga on võimalik tutvuda emakeele tekstide ja vestluste või loodusõpetuse abil. Tähtsal kohal kunst -ja tööõpetuses on õpilaste suuline eneseväljendamisoskus, mis on seotud kõige enam eesti keele õpetusega. Silmamõõdu ja vormitaju arendamine on seotud tasapinnaliste ja ruumiliste kujundite tundmaõppimisega ja arvutamisega **matemaatikas**. Eraldi tuleb toetada väljapaistva andega lapsi.

Läbivate teemade käsitlemine

Keskkond ja säästev areng

Töömaterjalide korjamisel pööratakse tähelepanu loodushoiule ja materjalide kasutamisel peetakse silmas nende kokkuhoidlikkust. Teemaatilised joonistused on seotud loodusteemadega ja inimeste tegevusega.

Tööalane karjäär

Teemaatilised joonistused ja vestlused, mis on seotud elukutsetega.

Turvalisus

Teemaatilised joonistused ja vestlused, mis on seotul liiklusohutusega.

Õpitulemused

Õpilased peavad teadma:

- kuidas valmistada lihtsamaid mahulisi figuure ja mänguasju voolimis- ja jääkmaterjalidest;
- plastiliini või savi tööks ettevalmistamise võtteid ning kasutamise võimalusi;
- kasutatavate tööriistade ja abivahendite nimetusi ja otstarvet;
- mitmesuguseid materjale ning nende kasutamise võimalusi;
- ohutuid töövõtteid.

Õpilased peavad oskama:

- korrastada oma töölauda ja selle ümbrust;
- valida tööks sobivaid materjale;
- otstarbekalt asetada töölauale töövahendeid ja materjale;
- töödelda plastiliini või savi ning sellest mitmesuguseid vorme välja voolida, põhifiguuridele väikeseid detaile lisada jne;
- kasutada õigeid võtteid paberi rebimisel, lõikamisel, voltimisel ja kleepimisel;
- planeerida paberipinda ning sellele orienteeruda;
- käsitseda erinevaid töövahendeid (käärid, pintsel, liim, rasvakriidid jt) ja töövõtteid;
- koostada lihtsa konstruktsiooniga eseme või agregaadid mudel;
- joonistada või maalida vormilt lihtsaid esemeid ja elusolendeid;
- kaunistada mustri- ja erikujulisi tasapinnalisi vorme.

2. klass

Kunstiõpetuse eesmärgid

Kunstiõpetuse taotluseks on, et õpilane:

- õpib kunstiloomingu ja kujundamistehnikate ning modelleerimise abil ennast väljendama;
- omandab loovtegevuse kogemusi ja arendab loovust;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid kujutamistehnikaid;
- arendab vaatlusoskust, fantaasiat, ilumeelt, täpsust ja tähelepanu, materjali-, värvi- ja vormitaju, silmamõõtu ja püsivust ning koostööoskust;
- arendab kujundilist ja ruumilist mõtlemist;
- õpib kujutama erinevaid tasapinnalisi figuure ja esemeid;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid töövahendeid ja materjale;
- omandab oskuse töömaterjale ja aega otstarbekalt kasutama;
- omandab värvusõpetuse põhitõed.

Õppeaine sisu

- Teemad ja alateemad ning põhimõisted.
- Põhilised õppeülesanded (teadmised ja oskused) ja tööülesannete näited.

Kujutamisoõpetus

Figuurid.

Inimese voolimine liikumisasendites. Kodu- ja metsloomade voolimine liikumisasendites. Lindude voolimine. Kodu-, mets- ja veeloomade, lindude ning putukate pinnaline kujutamine maalituna.

Taime ja eluta looduse vormid.

Viljapuude võrade struktuuri, silueti ja kontuuri kujutamine ning iseloomustamine (kevadep ja sügisel). Mitmesuguste taimevormide sisejoonistuste jälgimine ja kujutamine (lehed, marjad, õied). Vee ja mere kujutamine.

Tehisvormid.

Ehitiste kujutamine. Mitmesuguste tehisvormide jälgimine ja kujutamine.

Põhilised õppeülesanded:

tutvumine erinevate voolimismaterjalidega, voolimismaterjali ettevalmistamine, töökoha ettevalmistamine ja korrastamine;

figuuride ja esemete voolimine;

kujutatava objekti silueti paberist väljarebimine või lõikamine tema üksikosade kaupa;

maalimine pinnalise siluetina;

Kompositsiooniõpetus

Temaatilised tööd

Kompositsiooni valmistamine voolingutest vastavalt teemale. Õige suuruse ja värvuse rõhutamine. Tähelepanu pööramine ühesuguste objektide suuruse näilisele vähenemisele sõltuvalt kaugusest (tasapinnalises tehnikas). Elamuste ja tunnete väljendamine.

Dekoratiivkujunduslikud tööd

Templite valmistamine (kustutuskumm, linoleumitükk, pudelikork jm) ja nendega trükkimisel riba -, piiratud ja piiramata pinna kaunistuse kujundamine (ühe või kahe värvi kasutamine). Rebitud kollaažitööde kujundamine värvilisest paberist.

Värvusõpetus

Põhivärvide segamisel kolme erineva värvustooni saamine: kollasest (oranžikaskollane, kollane, rohekaskollane), punasest (lillakaspunane, punane, oranžikaspunane) ja sinisest (violettjassinine, sinine, rohekassinine). Kõikide värvustoonide helestamine valge ja tumestamine musta värviga. Heletumeduse kontrasti tähelepanemine kompositsioonelementide üksteisest eraldamisel. Kontrastvärvuste kooskõlade kasutamine.

Pinnaliselt ja dekoratiivselt maalimine intensiivsete värvidega.

Heletumedusõpetus.

Põhilised õppeülesanded:

kompositsiooni kokkuseadmine voolingutest (rühmatööna või kollektiivselt);
tasapinnaliste kompositsioonide tegemine koos neile eelnevate värvuse-, vormi - või
joonesüsteemi visanditega;
kompositsiooni kokkuseadmine ruumilise kujundusõpetuse alal (konstrueerimisõpetus, aia- ja
kodukujundus).

Tekstuur ja faktuur

Mitmesuguste looduslike materjalide tekstuuride valimine ja kokkusobitamine (samblikud,
puulehed, puukoor jm).

Tekstiilitööd.

Graafiline punkt ja joon.

Piiratud paberipinna kujundamine, arvestades punkti ja joone väljendusvõimalusi (viltpliiats,
pastapliiats). Ühesuguse jämedusega pidevjooned ja “takistused” voolavate joonte teel.

Dekoratiivse pinnatäite kujundamine joontest, punktidest ja sõõridest.

Põhilised õppeülesanded:

kasutatavate materjalide omaduste ja saamisloo tundmaõppimine;

Kirjakunst

Mitmesugused kirja kujundamisülesanded. Kirja suuruse, sripti valimine ja paigutamine paberil.

Kirjutamine erinevate kirjutusvahenditega. Õnnitluskaardi ja kutse kirjutamine.

Foto ja filmikunst

Tuntumad lastefilmid.

Kunstivestlused

Valminud tööde ühine vaatlemine. Klassikaaslaste töödes hea ja huvitava leidmine.

Raamatuillustratsioonide, fotode ja jooniste vaatlemine ja omapoolse suhtumise väljendamine.

Lõiming teiste ainetega

Kunsti- ja tööõpetuse vestlusteemad on sageli seotud **eesti keele** tunni lugemispaladega. Illustratsioonide, fotode, jooniste ja pildimaterjali vaatlemisega tegeldakse mitmetes tundides (emakeel, loodusõpetus, muusika, matemaatika). Kunsti- ja tööõpetuses kasutatavate materjalide, nende omaduste ning saamislooga on võimalik tutvuda emakeele tekstide ja vestluste või loodusõpetuse abil. Tähtsal kohal kunst- ja tööõpetuses on õpilaste suuline eneseväljendamisoskus, mis on seotud kõige enam eesti keele õpetusega. Silmamõõdu ja vormitaju arendamine on seotud tasapinnaliste ja ruumiliste kujundite tundmaõppimisega ja arvutamisega matemaatikas. Eraldi tuleb toetada väljapaistva andega lapsi.

Läbivate teemade käsitlemine

Keskkond ja säästev areng

Töömaterjalide korjamisel pööratakse tähelepanu loodushoiule ja materjalide kasutamisel peetakse silmas nende kokkuhoidlikkust. Teemaatilised joonistused on seotud loodustemadega ja inimeste tegevusega.

Töölane karjäär

Temaatilised joonistused ja vestlused, mis on seotud elukutsetega.

Turvalisus

Temaatilised joonistused ja vestlused, mis on seotud liiklusohutusega.

Õpitulemus

Õpilased peavad tundma:

- töövahendeid, materjale ja nende kasutamise võimalusi;
- värvusõpetuse põhitõdesid;

Õpilased peavad oskama:

- ennast väljendada kunstiloomingu abil;
- kasutada töövahendeid, materjale;
- kujutada tasapinnalisi figuure;
- kasutada õpitud kujutamistehnikaid;
- kasutada aega ja materjale otstarbekalt;
- teha koostööd kaasõpilastega.

3. klass

Kunstiõpetuse eesmärgid

Kunstiõpetuse taotluseks on, et õpilane:

- õpib kunstiloomingu ja kujundamistehnikate ning modelleerimise abil ennast väljendama;
- omandab loovtegevuse kogemusi ja arendab loovust;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid kujutamistehnikaid;
- arendab vaatlusoskust, fantaasiat, ilumeelt, täpsust ja tähelepanu, materjali -, värvi- ja vormitaju, silmamõõtu ja püsivust ning koostööoskust;
- arendab kujundilist ja ruumilist mõtlemist;
- õpib kujutama erinevaid tasapinnalisi figuure ja esemeid;
- õpib tundma ja kasutama mitmesuguseid töövahendeid ja materjale;
- omandab oskuse töömaterjale ja aega otstarbekalt kasutama;
- omandab värvusõpetuse põhitõed.

Õppeaine sisu

- Teemad ja alateemad ning põhimõisted.
- Põhilised õppeülesanded ja tööülesannete näited.

Kujutamissopeetus

Figuurid.

Inimeste, loomade või lindude voolimine mingis tegevusasendis, kujundatava kompositsiooni koostisosana (rühmatöö). Inimeste, loomade, lindude ja putukate kujutamine pinnaliselt, erinevates tehnikates.

Taime - ja elusa looduse vormid.

Tuntumate puuliikide eristamine, kujutamine ja iseloomustamine.

Dekoratiivsete taimevormide vaatlemine ja nende kujutamine. Mägede ja orgude kujutamine.

Tehisvormid.

Mingi tarbeeseme või mänguasja voolimine ja kujundamine (triikraud, tolmuimeja jt).

Mööbliesemete iseloomulike joonte väljatoomine tasapinnalistes ruumikujunduse ülesannetes.

Põhilised õppeülesanded:

- figuuride ja esemete voolimine plastiliinist või savist (kaks figuuri koos, figuur ja tarbeese);
- figuuride kujutamine pinnaliselt, paberist väljarebitud või - lõigatud siluetina neile iseloomulike kehaosade kaupa, figuurile mitmesuguseid tegevusi väljendavate liikumisasendite leidmine;
- maalimine tasapinnalise siluetina (kattevärvid, akvarell), erilise tähelepanu pööramine väljenduslikkusele (värvuskooskõla, pintsli tõmme);
- voolimispulga, lapik- ja akvarellipintsi, musta grafiitpliatsi, pastelli, vilt - ja pastapliatsi, söepulga kasutamine.

Kompositsiooniõpetus

Temaatilised tööd.

Voolimis ja kujundamistöedest kompositsiooni kokkuseadmine antud teemale (kollektiivselt või rühmatööna).

Dekoratiivkujunduslikud tööd.

Kollaazitööde valmistamine värvilistest paberitest ja makulatuurist: ebasümmeetriline peamotiiv, selle sisekujundus ja kõrvalmotiivid.

Värvuskooskõlade leidmine. Tutvumine eesti rahvusornamentikaga. Šabloonide kasutamine liikumisillusiooni edasiandmiseks pritsimistehnikas.

Värvusõpetus

Maalimine piiratud arvu värvidega (must, valge ja nende segamisel saadavad varjundid).

Heletumedusõpetus

Põhilised õppeülesanded:

kompositsiooni kokkuseadmine voolimis - ja kujundustöödest, tasapinnalistes töödes tähelepanu pööramine vormirütmi ja värvuskooskõla leidmisele,

Graafiline punkt ja joon

Piiramatu pinna kujundamine. Piiratud pinna kujundamine mingis kompositsiooniülesandes, kasutades punkti ja joone väljendusvõimalusi ning dekoratiivseid omadusi (viltpliiats, peenike ümarpintsel). Ühtlase ja muutuva jämedusega pidevjoone kasutamine. Mitmesuguste dekoratiivsete pinnatäidete leidmine viltpliiatsi ja pintsliiga. Joone omaduste tundmaõppimine.

Põhilised õppeülesanded:

esmakordselt kasutatavate materjalide omaduste ja saamisloo tundmaõppimine: siid ja tehiskiud, männijuured ja plastmassist kokteilikõrred, tikud jne; varem tuntud kujutamise ja kujundamise tehnikate täiendamine ja kasutamine, uued tehnikad: papilõige- ja materjalitrükk, punumine, pritsimistehnika. Sobivate materjalide valimine loodusest.

Vormimine paberist ja papist

Geomeetriliste kehade pinnalaotuste tegemine, kaunistamine ja kokkupanek. Vormimine paberist ja papist.

Põhilised tööülesanded:

lihtsate konstruktsioonide tundmaõppimine ja koostamine; nende otstarbe ja funktsioonide põhjendamine; konstruktsioonelementide oskuslik ja otstarbekas sidumine; geomeetriliste kujundite pinnalaotuste tegemine ja nende kujundamine; töövahendite õige käsitlemine: detailidest kompositsiooni kujundamine.

Vestlused

Vaatlemine ja oma suhtumise väljendamine maali, graafikasse ja skulptuuri. Olulisemate rahva- ja tarbekunstialade tundmine. Enda ja kaasõpilaste mänguasjade ning mudelite konstruktsioonide võrdlemine tõelise objektiga. Enda ja kaaslase loominguliste tööde võrdlemine ja analüüsimine.

Lõiming teiste ainetega

Kunsti- ja tööõpetuse vestlusteemad on sageli seotud **emakeeletunni** lugemispaladega. Illustratsioonide, fotode, jooniste ja pildimaterjali vaatlemisega tegeldakse mitmetes tundides (emakeel, loodusõpetus, kodulugu, muusika, matemaatika). Kunsti- ja tööõpetuses kasutatavate materjalide, nende omaduste ning saamislooga on võimalik tutvuda emakeele tekstide ja vestluste või loodusõpetuse ja kodulooteemade abil. Tähtsal kohal kunst- ja tööõpetuses on õpilaste suuline eneseväljendamisoskus, mis on seotud kõige enam emakeeleõpetusega.

Silmamõõdu ja vormitaju arendamine on seotud tasapinnaliste ja ruumiliste kujundite tundmaõppimisega ja arvutamisega matemaatikas. Eraldi tuleb toetada väljapaistva andega lapsi.

Õppekava läbivate teemade käsitlemine

Keskkond ja säästev areng

Töömaterjalide korjamisel pööratakse tähelepanu loodushoiule ja materjalide kasutamisel peetakse silmas nende kokkuhoidlikkust. Teemaatilised joonistused on seotud loodustemadega ja inimeste tegevusega.

Tööalane karjäär

Temaatilised joonistused ja vestlused, mis on seotud elukutsetega.

Turvalisus

Temaatilised joonistused ja vestlused, mis on seotul liiklusohutusega ja ohtudega olmes.

Õpitulemused õppeaasta lõpuks:

3. klassi lõpetaja:

- oskab ohutult kasutada töömaterjale ja - vahendeid;
- teab ja oskab kasutada mitmesuguseid kujutamise- ja kujundamistehnikaid;
- oskab kunstiteose lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;
- teab ja oskab valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis - ja jäätmematerjalidest;
- oskab kujutada liikumisasendites figuure tasapinnaliselt;
- peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
- oskab luua ja kasutada lihtsamaid fakteure;
- oskab teha kollaaži ja voltida paberit;
- oskab valmistada ja kasutada varju- ja nukuteatri elemente,
- väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi;
- märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas